

62019CJ0501

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

21 ianuarie 2021 (*1)

„Trimitere preliminară – Fiscalitate – Taxa pe valoarea adăugată (TVA) – Directiva 2006/112/CE – Articolul 2 alineatul (1) litera (c), articolul 24 alineatul (1) și articolul 25 litera (a) – Operațiuni impozabile – Remunerări pentru comunicarea publică de opere muzicale – Articolul 28 – Organism de gestiune colectivă a drepturilor de autor – Percepere a acestor remunerări de la consumatorul final în nume propriu și în contul titularilor de drepturi de autor”

În cauza C-501/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Înalta Curte de Casație și Justiție (România) prin decizia din 22 februarie 2019, primită de Curte la 28 iunie 2019, în procedura

UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor

împotriva

Asociației Culturale „Suflet de Român”, reprezentată de lichidatorul său, Pro Management Insolvent IPURL,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna A. Prechal (raportoare), președintă de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședinta Curții, îndeplinind funcția de judecătoare a Camerei a treia, domnii N. Wahl și F. Biltgen, și doamna L. S. Rossi, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

—

pentru UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor, de A. Achim;

—

pentru guvernul român, inițial de C. R. Canțar, R. Hațieganu și A. Rotăreanu, ulterior de E. Gane, A. Rotăreanu și R. Hațieganu, în calitate de agenți;

—

pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

—

pentru Comisia Europeană, de L. Lozano Palacios și A. Armenia, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 1 octombrie 2020,
pronunță prezenta

Hotărâre

1

Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 24 alineatul (1), a articolului 25 litera (a) și a articolului 28 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO 2006, L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7), astfel cum a fost modificat prin Directiva 2010/88/UE a Consiliului din 7 decembrie 2010 (JO 2010, L 326, p. 1) (denumit în continuare „Directiva TVA”).

2

Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor (denumit în continuare „UCMR-ADA”), pe de o parte, și Asociația Culturală „Suflet de Român” (denumit în continuare „asociația”), pe de altă parte, aflat în prezent în lichidare, în legătură cu supunerea la plata taxei pe valoarea adăugată (TVA) a plății unor remunerații datorate de asociație către UCMR-ADA pentru comunicarea publică a unor opere muzicale în cadrul unui spectacol organizat de asociație.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3

Articolul 2 alineatul (1) din Directiva TVA prevede:

„Următoarele operațiuni sunt supuse TVA:

[...]

(c)

prestarea de servicii efectuată cu titlu oneros pe teritoriul unui stat membru de către o persoană impozabilă care acționează ca atare;

[...]”

4

Articolul 24 alineatul (1) din această directivă are următorul cuprins:

„«Prestare de servicii» înseamnă orice operațiune care nu constituie o livrare de bunuri.”

5

Potrivit articolului 25 din directiva menționată:

„O prestare de servicii poate consta, între altele, în una dintre următoarele operațiuni:

(a)

cesiunea de bunuri necorporale, indiferent dacă acestea fac sau nu obiectul unui drept de proprietate;

[...]”

6

Articolul 28 din aceeași directivă prevede:

„Atunci când o persoană impozabilă care acționează în nume propriu, dar în contul unei alte persoane, ia parte la o prestare de servicii, se consideră că ea a primit și a prestat ea însăși serviciile respective.”

Dreptul român

Codul fiscal

7

Articolul 126, intitulat „Operațiuni impozabile”, din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal din 22 decembrie 2003 (M. Of., Partea I, nr. 927/23 decembrie 2003), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Codul fiscal”), prevede:

„(1) Din punct[ul] de vedere al taxei sunt operațiuni impozabile în România cele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a)

operațiunile care, în sensul articolelor 128-130, constituie sau sunt asimilate cu o livrare de bunuri sau o prestare de servicii, în sfera taxei, efectuate cu plată; [...]”

8

Articolul 129 din Codul fiscal, intitulat „Prestarea de servicii”, prevede:

„(1) Se consideră prestare de servicii orice operațiune care nu constituie livrare de bunuri, așa cum este definită la articolul 128.

(2) Atunci când o persoană impozabilă care acționează în nume propriu, dar în contul altei persoane, ia parte la o prestare de servicii, se consideră că a primit și a prestat ea însăși serviciile respective.

(3) Prestările de servicii cuprind operațiuni cum sunt:

[...]

b)

cesiunea bunurilor necorporale, indiferent dacă acestea fac sau nu obiectul unui drept de

proprietate, cum sunt: transferul și/sau cesiunea drepturilor de autor, brevetelor, licențelor, mărcilor comerciale și a altor drepturi similare;

[...]

e)

servicii de intermediere efectuate de persoane care acționează în numele și în contul altei persoane, atunci când intervin într-o livrare de bunuri sau o prestare de servicii.

[...]”

Legea privind dreptul de autor

9

Articolul 13 litera din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe din 14 martie 1996 (M. Of., Partea I, nr. 60/26 martie 1996), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Legea privind dreptul de autor”), are următorul cuprins:

„Utilizarea unei opere dă naștere la drepturi patrimoniale, distincte și exclusive, ale autorului de a autoriza sau de a interzice:

[...]

f)

comunicarea publică, direct sau indirect, a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziția publicului, astfel încât să poată fi accesată în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.

[...]”

10

Titlul III din această lege se referă la „Gestiunea și apărarea dreptului de autor și a drepturilor conexe”. Capitolul I din acesta, privind „[g]estiunea drepturilor patrimoniale de autor și a drepturilor conexe”, conține trei secțiuni. Articolele 123-1234 sunt cuprinse în secțiunea I, intitulată „Dispoziții generale”.

11

Potrivit articolului 123 din legea menționată:

„(1) Titularii dreptului de autor și ai drepturilor conexe își pot exercita drepturile recunoscute prin prezenta lege în mod individual sau, pe bază de mandat, prin organismele de gestiune colectivă, în condițiile prezentei legi.

[...]

(3) Titularii de drepturi de autor sau de drepturi conexe nu pot cesiona drepturile patrimoniale recunoscute prin prezenta lege către organisme de gestiune colectivă.”

12

Articolul 1231 din aceeași lege prevede:

„(1) Gestiunea colectivă este obligatorie pentru exercitarea următoarelor drepturi:

[...]

e)

dreptul de comunicare publică a operelor muzicale [...]

[...]

(2) Pentru categoriile de drepturi prevăzute la alineatul (1), organismele de gestiune colectivă îi reprezintă și pe titularii de drepturi care nu le-au acordat mandat.”

13

Articolul 125 alineatul (2) din Legea privind dreptul de autor, cuprins în secțiunea a II-a, intitulată „Organismele de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe”, prevede:

„[O]rganisme[le] [de gestiune colectivă] sunt create direct de titularii drepturilor de autor sau ai drepturilor conexe, persoane fizice ori juridice, și acționează în limitele mandatului încredințat și pe baza statutului adoptat după procedura prevăzută de lege.”

14

Articolul 1291 din această lege are următorul cuprins:

„În cazul gestiunii colective obligatorii, dacă un titular [de drepturi de autor] nu este asociat la niciun organism, competența revine organismului din domeniu cu cel mai mare număr de membri. Revendicarea de către titularii de drepturi nereprezentăți a sumelor cuvenite se poate face în termen de 3 ani de la data notificării. După acest termen, sumele nerepartizate sau nerevendicate sunt utilizate potrivit hotărârii adunării generale, cu excepția cheltuielilor de administrare.”

15

În cadrul titlului III capitolul I din legea menționată, secțiunea a III-a, intitulată „Funcționarea organismelor de gestiune colectivă”, conține articolele 130-135.

16

Articolul 130 alineatul (1) din aceeași lege prevede:

„Organismele de gestiune colectivă au următoarele obligații:

a)

să acorde autorizații neexclusive utilizatorilor, la cererea acestora, efectuată înainte de utilizarea repertoriului protejat, în schimbul unei remunerații, prin licențe neexclusiv, în formă scrisă;

b)

să elaboreze metodologii pentru domeniile lor de activitate, cuprinzând drepturile patrimoniale cuvenite, ce trebuie negociate cu utilizatorii în vederea plății acestor drepturi, în cazul acelor

opere al căror mod de exploatare face imposibil? autorizarea individual? de c?tre titularii de drepturi;

[...]

e)

s? colecteze sumele datorate de utilizatori ?i s? le repartizeze între titularii de drepturi [...]

[...]”

17

Potrivit articolului 131 alineatul (1) din Legea privind dreptul de autor, care completeaz? dispozi?iile articolului 130 alineatul (1) litera b):

„Metodologia se negociaz? de c?tre organismele de gestiune colectiv? cu reprezentan?ii [anumitor asocia?ii ?i anumitor organisme de utilizatori], ?inându-se seama de urm?toarele criterii principale:

a)

categoria titularilor de drepturi, membri sau nemembri, ?i domeniul pentru care se poart? negocierea;

[...]

d)

propor?ia utiliz?rii repertoriului gestionat de un organism de gestiune colectiv?;

[...]

f)

veniturile ob?inute de utilizatori din activitatea care utilizeaz? repertoriul ce face obiectul negocierii.

[...]”

18

Articolul 134 din aceast? lege prevede:

„(1) Exerci?area gestiunii colective încredin?ate prin contractul de mandat nu poate restrânge în niciun fel drepturile patrimoniale ale titularilor.

(2) Gestiunea colectiv? se exercit? potrivit urm?toarelor reguli:

a)

deciziile privind metodele ?i regulile de colectare a remunera?iei ?i a altor sume de la utilizatori ?i cele de repartizare a acestora între titularii de drepturi, precum ?i cele privind alte aspecte mai importante ale gestiunii colective trebuie s? fie luate de membri, în cadrul adun?rii generale, potrivit statutului;

b)

comisionul datorat de titularii de drepturi, care sunt membri ai unui organism de gestiune colectiv?, pentru acoperirea cheltuielilor de funcționare a acestuia, [...] cumulat cu comisionul datorat organismului de gestiune colectiv? care este colector unic, [...] nu poate fi mai mare de 15 % din sumele colectate anual;

c)

în lipsa unei hotărâri exprese a adunării generale, sumele colectate de un organism de gestiune colectiv? nu pot fi utilizate în scopuri comune, altele decât acoperirea costurilor reale ale colectării și repartizării către membri a sumelor cuvenite; adunarea generală poate decide ca maximum 15 % din sumele colectate să poată fi utilizate în scopuri comune și numai în limita obiectului de activitate;

d)

sumele colectate de un organism de gestiune colectiv? se repartizează individual titularilor de drepturi, proporțional cu utilizarea repertoriului fiecăruia, în termen de maximum 6 luni de la data colectării; titularii de drepturi pot pretinde plata sumelor colectate nominal sau a celor a căror repartizare nu presupune o documentare specială în termen de 30 de zile de la data colectării;

e)

comisionul datorat de titularii de drepturi se reține acestora din sumele cuvenite fiecăruia, după calcularea repartiției individuale;

[...]

(3) Remunerările încasate de organismele de gestiune colectiv? nu sunt și nu pot fi asimilate veniturilor acestora.

(4) În exercitarea mandatului, în condițiile prezentei legi, organismelor de gestiune colectiv? nu li se transferă sau nu li se transmit drepturi de autor și drepturi conexe ori utilizarea acestora.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

19

UCMR?ADA este un organism de gestiune colectiv? a drepturilor patrimoniale de autor de opere muzicale, care a fost desemnat de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor ca unic colector, în România, al drepturilor patrimoniale de autor pentru comunicarea publică a unor asemenea opere în concerte, spectacole ori manifestări artistice.

20

La 16 noiembrie 2012, asociația a organizat un spectacol în cadrul căruia au fost interpretate opere muzicale în fața unui public. În acest scop, asociația a obținut de la UCMR?ADA o licență neexclusivă în schimbul plății unor remunerații pentru comunicarea publică a acestor opere.

21

Întrucât asociația a plătit numai o parte dintre remunerațiile pretinse de UCMR?ADA, aceasta din urmă s-a văzut nevoită să formuleze o acțiune în justiție. Deși atât prima instanță, cât și instanța de apel au decis că suma integrală a remunerațiilor pretinse era datorată de asociație, această din urmă instanță a considerat că operațiunea de colectare a remunerațiilor de către

UCMR?ADA nu era supus? TVA?ului ?i a diminuat suma de bani stabilit? în sarcina asocia?iei prin înl?turarea cuantumului acestei taxe.

22

În recursul formulat în fa?a Înaltei Cur?i de Casa?ie ?i Justi?ie (România), UCMR?ADA sus?ine c? instan?a de apel a înc?lcat Codul fiscal, precum ?i principiul neutralit??ii TVA?ului, întrucât decizia sa are ca efect suportarea TVA?ului de c?tre UCMR?ADA, iar nu de c?tre asocia?ie, de?i UCMR?ADA nu este consumatorul final al operelor în cauz?.

23

Întrucât are îndoieli cu privire la interpretarea Directivei TVA, instan?a de trimitere ridic?, în primul rând, problema dac? opera?iunea prin care titularii de drepturi de autor de opere muzicale autorizeaz? utilizarea acestor opere de c?tre organizatorii de spectacole poate fi calificat? drept „prestare de servicii efectuat? cu titlu oneros” în sensul acestei directive. În aceast? privin??, de?i este con?tient? de faptul c?, în litigiul principal, este vorba despre drepturi patrimoniale diferite ?i despre categorii diferite de titulari în raport cu cele în discu?ie în cauza în care s?a pronun?at Hot?rârea din 18 ianuarie 2017, SAWP (C?37/16, EU:C:2017:22), instan?a de trimitere ridic? problema dac? ra?ionamentul urmat de Curte în acea hot?râre se poate aplica mutatis mutandis în spe?a de fa??.

24

Dac? opera?iunea men?ionat? trebuie considerat? ca fiind o prestare de servicii efectuat? cu titlu oneros, instan?a de trimitere se întreab?, în al doilea rând, referindu?se la Hot?rârea din 14 iulie 2011, Henfling ?i al?ii (C?464/10, EU:C:2011:489), dac? un organism de gestiune colectiv?, prin perceperea de remunera?ii de la utilizatori, ac?ioneaz? în calitate de persoan? impozabil? în sensul articolului 28 din Directiva TVA. Dac? este cazul, ea dore?te s? afle consecin?ele acestei calit??i în ceea ce prive?te obliga?ia de a emite facturi cu TVA, atât pentru acest organism de gestiune colectiv?, cât ?i pentru titularii drepturilor de autor.

25

În aceste condi?ii, Înalta Curte de Casa?ie ?i Justi?ie a hot?rât s? suspende judecarea cauzei ?i s? adreseze Cur?ii urm?toarele întreb?ri preliminare:

„1)

Titularii de drepturi asupra operelor muzicale realizeaz? o prestare de servicii în sensul articolului 24 alineatul (1) ?i al articolului 25 litera (a) din Directiva [TVA] c?tre organizatorii de spectacole, de la care organismele de gestiune colectiv?, pe baza unei autoriza?ii – licen?? neexclusiv? –, percep în nume propriu, dar pe seama acestor titulari, remunera?ii pentru comunicarea public? a operelor muzicale?

2)

În cazul unui r?spuns afirmativ la prima întrebare, atunci când percep remunera?ii de la organizatorii de spectacole pentru dreptul de comunicare public? a operelor muzicale, organismele de gestiune colectiv? ac?ioneaz? în calitate de persoane impozabile în sensul articolului 28 din Directiva TVA ?i sunt obligate s? emit? facturi cu TVA c?tre respectivii organizatori de spectacole, iar atunci când li se distribuie remunera?ii, autorii ?i ceilal?i titulari de drepturi de autor de opere muzicale, la rândul lor, trebuie s? emit? facturi cu TVA c?tre organismul de gestiune colectiv??”

26

Țedința de audiere a pledoariilor, care fusese stabilit inițial la 27 mai 2020, a fost anulat din cauza crizei sanitare, iar întrebările care fuseseră adresate pentru răspuns oral au fost transformate în întrebări cu răspuns scris. Părțile au răspuns la aceste întrebări în termenele stabilite.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

27

Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 alineatul (1) litera (c), articolul 24 alineatul (1) și articolul 25 litera (a) din Directiva TVA trebuie interpretate în sensul că un titular de drepturi de autor asupra unor opere muzicale efectuează o prestare de servicii cu titlu oneros în beneficiul unui organizator de spectacole, consumator final, atunci când acesta din urmă obține licența neexclusivă care îl autorizează să comunice public aceste opere în schimbul plății unor remunerații percepute de un organism de gestiune colectivă desemnat, care acționează în nume propriu, dar în contul acestui titular de drepturi de autor.

28

Potrivit articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA, sunt supuse TVA-ului prestarea de servicii efectuate cu titlu oneros pe teritoriul unui stat membru de către o persoană impozabilă care acționează ca atare.

29

În temeiul articolului 24 alineatul (1) din această directivă, orice operațiune care nu constituie o livrare de bunuri trebuie considerată prestare de servicii. Articolul 25 din Directiva TVA enumeră, cu titlu indicativ, trei operațiuni diferite care pot fi calificate drept „prestări de servicii”, printre care cea enumerată la articolul 25 litera (a) menționat, care constă în cesiunea de bunuri necorporale.

30

Înainte de a se stabili dacă o prestare de servicii precum cea în discuție în litigiul principal poate consta într-o cesiune de bunuri necorporale în sensul acestei dispoziții, trebuie să se analizeze dacă o asemenea operațiune este efectuată cu titlu oneros. Astfel, după cum reiese din cuprinsul punctului 28 din prezenta hotărâre, potrivit articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA, pentru a intra în domeniul de aplicare al acesteia, o asemenea prestare de servicii trebuie efectuată în orice caz cu titlu oneros (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, punctul 24).

31

Dintr-o jurisprudență constantă rezultă că o prestare de servicii nu este efectuată cu titlu oneros, în sensul Directivei TVA, și nu este, aadar, impozabilă decât în cazul în care între prestator și beneficiar există un raport juridic în care au loc prestații reciproce, plata primită de prestator constituind contravaloarea efectivă a serviciului furnizat beneficiarului. Aceasta este situația dacă

exist? o leg?tur? direct? între serviciul prestat ?i contravaloarea primit?, sumele pl?tite constituind contrapresta?ia efectiv? a serviciului care poate fi individualizat, furnizat în cadrul unui raport juridic în care are loc un schimb de presta?ii reciproce (a se vedea în special Hot?rârea din 18 ianuarie 2017, SAWP, C?37/16, EU:C:2017:22, punctele 25 ?i 26, precum ?i Hot?rârea din 11 iunie 2020, Vodafone Portugal, C?43/19, EU:C:2020:465, punctul 31 ?i jurispruden?a citat?).

32

Potrivit indica?iilor furnizate de instan?a de trimitere, legisla?ia na?ional? aplicabil? în litigiul principal instituie o gestiune colectiv? obligatorie pentru exercitarea dreptului de comunicare public? a operelor muzicale, printre altele în cadrul spectacolelor. Aceast? gestiune colectiv? implic? în special faptul c? un singur organism de gestiune colectiv? desemnat are obliga?ia de a acorda utilizatorilor, precum organizatorii de spectacole, la cererea acestora, o licen?? neexclusiv? pentru comunicarea public? a operei în discu?ie. Prin perceperea remunera?iilor datorate titularilor de drepturi de autor în schimbul acestei autoriza?ii, organismul men?ionat ac?ioneaz? în nume propriu, dar în contul acestor titulari de drepturi de autor, f?r? s? prezinte importan?? aspectul dac? ace?tia din urm? sunt sau nu membri ai organismului respectiv.

33

Din aceste indica?ii reiese c?, într?o situa?ie precum cea în discu?ie în litigiul principal, titularul de drepturi de autor furnizeaz? o prestare de servicii cu titlu oneros organizatorului de spectacole, în pofida interven?iei organismului de gestiune colectiv?.

34

Astfel, în primul rând, într?un asemenea caz, exist? un raport juridic în care are loc un schimb de presta?ii reciproce în sensul c?, prin autorizarea comunic?rii publice a unei opere muzicale, titularul de drepturi de autor asupra operei respective acord? o utilizare a acesteia unui utilizator. Acest utilizator furnizeaz?, la rândul s?u, o presta?ie acestui titular prin îndeplinirea obliga?iei de plat? a remunera?iei pentru utilizarea operei solicitate c?tre organismul de gestiune colectiv?. Acesta din urm? ac?ioneaz? în acest caz în contul titularilor de drepturi de autor.

35

Împrejurarea c? utilizarea operei protejate este acordat? la cererea expres? a utilizatorului, care, la rândul s?u, pl?te?te remunera?ia datorat?, nu numai c? confirm?, într?o situa?ie precum cea din litigiul principal, existen?a unui raport juridic în care are loc un schimb de presta?ii reciproce între prestatorul?titular ?i beneficiarul?utilizator, ci ?i permite, în acela?i timp, s? se constate o leg?tur? direct? între serviciul prestat ?i contrapresta?ia efectiv? primit?.

36

În al doilea rând, este necesar s? se constate c?, într?o situa?ie precum cea în discu?ie în litigiul principal, remunera?ia pl?tit? de utilizator constituie contrapresta?ia efectiv? a serviciului prestat în cadrul acestui raport juridic. În aceast? privin??, din elementele furnizate de instan?a de trimitere reiese c? suma datorat? titularilor de drepturi de autor de organismul de gestiune colectiv?, de?i este stabilit? în definitiv în func?ie de metodologiile prev?zute de legea na?ional?, urm?re?te s? remunereze serviciul prestat.

37

Aceast? concluzie nu este infirmat? de faptul c? aceast? remunera?ie este perceput? de organismul de gestiune colectiv?, din moment ce acesta ac?ioneaz? în contul titularilor de drepturi

de autor, și nici nu este repus în discuție de împrejurarea că gestiunea colectivă a remunerației rezultă dintr-o obligație legală, astfel cum arată domnul avocat general la punctul 48 din concluziile sale, sau că organismul de gestiune colectivă acționează atât pentru autorii care fac parte dintre membrii săi, cât și pentru cei care nu fac parte din acesta, din moment ce modul său de gestionare nu variază în funcție de categoria de titulari de drepturi de autor.

38

O situație precum cea în discuție în litigiul principal se distinge astfel de cea din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 18 ianuarie 2017, SAWP (C-37/16, EU:C:2017:22), sub două aspecte. Pe de o parte, există un raport juridic în cadrul căruia are loc un schimb de prestații reciproce între titularii drepturilor și un consumator final al operei protejate. Pe de altă parte, se stabilește o legătură directă între prestarea unui serviciu și o contravaloare, remunerațiile care trebuie plătite de consumatorul final constituind contrapartida efectivă a serviciului care poate fi individualizat, prestat de titularul dreptului de autor, în timp ce Curtea a statuat, la punctele 28-30 din hotărârea menționată, că remunerațiile în cauză, datorate de anumiți producători și importatori în temeiul legii naționale care determină și cuantumul acestora, urmăreau finanțarea compensației echitabile în beneficiul titularilor drepturilor în discuție.

39

Din moment ce s-a stabilit că operațiunea în discuție în litigiul principal constituie o prestare de servicii efectuată cu titlu oneros în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA, nu este necesar să se stabilească dacă ea intră în sfera noțiunii de „cesiune de bunuri necorporale” în sensul articolului 25 litera (a) din directiva menționată, întrucât lista prestațiilor de servicii prevăzute la acest articol 25 are caracter neexhaustiv.

40

Rezultă din tot ceea ce precedă că articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA trebuie interpretat în sensul că un titular de drepturi de autor asupra unor opere muzicale efectuează o prestare de servicii cu titlu oneros în beneficiul unui organizator de spectacole, consumator final, atunci când acesta este autorizat, printr-o licență neexclusivă, să comunice public aceste opere în schimbul plății unor remunerații percepute de un organism de gestiune colectivă desemnat, care acționează în nume propriu, dar în contul acestui titular de drepturi de autor.

Cu privire la a doua întrebare

41

Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 28 din Directiva TVA trebuie interpretat în sensul că organismul de gestiune colectivă, care percepe în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor de opere muzicale, remunerațiile care le sunt datorate în schimbul autorizației de comunicare publică a operelor lor protejate, acționează în calitate de „persoană impozabilă” în sensul acestui articol și, prin urmare, se consideră că a primit această prestare de servicii de la acești titulari, înainte de a o furniza personal consumatorului final. Instanța de trimitere ridică de asemenea problema dacă, într-un astfel de caz, pe de o parte, organismul de gestiune colectivă trebuie să emită facturi în nume propriu pentru consumatorul final în care să figureze remunerațiile percepute de la acesta cu TVA și, pe de altă parte, dacă titularii de drepturi de autor sunt la rândul lor obligați să emită către organismul de gestiune colectivă facturi cu TVA pentru prestația furnizată în temeiul remunerațiilor primite.

42

În ceea ce privește prima parte a acestei întrebări, trebuie amintit că, atunci când o persoană imposibilă care acționează în nume propriu, dar în contul unei alte persoane, ia parte la o prestare de servicii, se consideră, în temeiul articolului 28 din Directiva TVA, că ea a primit și a prestat ea însăși serviciile respective.

43

Astfel, această dispoziție creează ficțiunea juridică a două prestări de servicii identice furnizate consecutiv. În temeiul acestei ficțiuni, se consideră că operatorul, care ia parte la prestarea de servicii și are calitatea de comisionar, a primit, într-o primă etapă, serviciile în cauză de la operatorul în contul căruia acționează, care are calitatea de comitent, înainte de a furniza personal aceste servicii clientului, într-o a doua etapă (Hotărârea din 4 mai 2017, Comisia/Luxemburg, C-274/15, EU:C:2017:333, punctul 86 și jurisprudența citată).

44

În speță, din decizia de trimitere reiese, în primul rând, că gestiunea colectivă este obligatorie pentru exercitarea dreptului de comunicare publică a operelor muzicale, printre altele în cadrul spectacolelor. În acest caz, organismul de gestiune colectivă desemnat îi reprezintă și pe titularii de drepturi care nu i-au acordat un mandat și care nu sunt, așadar, membri ai acestui organism. În al doilea rând, drepturile patrimoniale exclusive ale titularilor de drepturi de autor care le permit să acorde sau să interzică în special comunicarea publică a unei opere nu pot face obiectul unei cesiuni către organisme de gestiune colectivă. În al treilea rând, în temeiul legii naționale aplicabile, organismul de gestiune colectivă are obligația, pe de o parte, să acorde licențe neexclusive utilizatorilor, la cererea acestora, și, pe de altă parte, să elaboreze metodologii, negociate cu utilizatorii, în vederea plății unor remunerații corespunzătoare în cazul operelor al căror mod de exploatare face imposibilă autorizarea individuală de către titularii de drepturi. În al patrulea rând, în cazul în care remunerațiile sunt datorate titularilor în conformitate cu aceste metodologii, autorizația acordată unui utilizator de organismul de gestiune colectivă va include sumele pe care acesta din urmă le colectează în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor.

45

Din toate aceste elemente, considerate împreună, rezultă că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, organismul de gestiune colectivă, prin acordarea unor licențe utilizatorilor operelor protejate și prin perceperea remunerațiilor în schimbul acestei utilizări în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor, ia parte la prestarea de servicii efectuată de acest titular în beneficiul utilizatorului, și anume organizatorul de spectacole. Prin urmare, trebuie să se considere că, într-o primă etapă, organismul menționat a primit prestarea de servicii menționată de la titularii respectivi, înainte de a o furniza personal consumatorilor finali, într-o a doua etapă.

46

În consecință, în împrejurări precum cele din litigiul principal, trebuie să se considere că organismul de gestiune colectivă a acționat în calitate de comisionar, în sensul articolului 28 din Directiva TVA.

47

Faptul c? un organism de gestiune colectiv? îi reprezint? ?i pe titularii de drepturi de autor care nu i?au acordat mandat nu contrazice această concluzie, din moment ce nici prestarea de servicii în cauz?, nici modalit?ile potrivit c?rora este efectuat? nu difer? în func?ie de categoria de titulari vizat?.

48

Într?adev?r, din elementele furnizate atât de instan?a de trimitere, cât ?i de guvernul român reiese c?, în sistemul gestiunii colective obligatorii în discu?ie în litigiul principal, legea aplicabil? nu face nicio distinc?ie în func?ie de calitatea de membru sau de nemembru al unui organism de gestiune colectiv? în ceea ce prive?te acordarea licen?elor, perceperea remunera?iilor, repartizarea acestora, precum ?i comisionul datorat organismului de gestiune colectiv?.

49

În ceea ce prive?te a doua parte a acestei întreb?ri, referitoare la consecin?ele aplic?rii articolului 28 din Directiva TVA în ceea ce prive?te facturarea, trebuie amintit c?, dat fiind c? această dispozi?ie face parte din titlul IV, intitulat „Opera?iuni taxabile”, din această directiv?, prest?rile de servicii furnizate consecutiv într? în domeniul de aplicare al TVA?ului. De aici rezult? c?, dac? prestarea de servicii la care ia parte un operator este supus? TVA?ului, raportul juridic dintre acest operator ?i operatorul în contul c?ruia ac?ioneaz? este de asemenea supus TVA?ului (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 19 decembrie 2019, Am?r???ti Land Investment, C?707/18, EU:C:2019:1136, punctul 38).

50

Astfel, atunci când organismul de gestiune colectiv?, ac?ionând în calitate de persoan? impozabil?, realizeaz? în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor, o opera?iune care const? în acordarea de licen?e neexclusive organizatorilor de spectacole în scopul comunic?rii publice de opere muzicale, în schimbul unor remunera?ii, acest organism realizeaz? o opera?iune care într? în domeniul de aplicare al TVA?ului, la fel cum titularii de drepturi de autor presteaz? un serviciu impozabil atunci când percep remunera?ii de la organismul de gestiune colectiv?.

51

Într?o astfel de situa?ie ?i în vederea respect?rii principiului neutralit???ii fiscale, organismul de gestiune colectiv? persoan? impozabil? este obligat s? emit?, în nume propriu, consumatorului final o factur? care s? stabileasc? perceperea remunera?iilor datorate de la acesta, majorat? cu TVA. În continuare, dup? primirea remunera?iilor transferate de acest organism, titularii de drepturi de autor sunt obliga?i, dac? sunt persoane impozabile, s? emit? o factur? organismului men?ionat care s? stabileasc? remunera?iile primite ?i TVA?ul la care sunt supuse acestea.

52

Din cele ce preced? rezult? c? articolul 28 din Directiva TVA trebuie interpretat în sensul c? organismul de gestiune colectiv?, care percepe în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor de opere muzicale, remunera?iile care le sunt datorate în schimbul autoriza?iei de comunicare public? a operelor lor protejate, ac?ioneaz? în calitate de „persoan? impozabil?” în sensul acestui articol ?i, prin urmare, se consider? c? a primit această prestare de servicii de la ace?ti titulari, înainte de a o furniza personal consumatorului final. Într?o asemenea situa?ie, acest

organism este obligat să emită facturi în nume propriu pentru consumatorul final, în care să figureze remunerațiile percepute de la acesta, cu TVA. Titularii de drepturi de autor sunt la rândul lor obligați să emită către organismul de gestiune colectivă facturi cu TVA pentru prestația furnizată în temeiul remunerațiilor primite.

Cu privire la cheltuielile de judecată

53

Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

1)

Articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2010/88/UE a Consiliului din 7 decembrie 2010, trebuie interpretat în sensul că un titular de drepturi de autor asupra unor opere muzicale efectuează o prestare de servicii cu titlu oneros în beneficiul unui organizator de spectacole, consumator final, atunci când acesta este autorizat, printr-o licență neexclusivă, să comunice public aceste opere în schimbul plății unor remunerații percepute de un organism de gestiune colectivă desemnat, care acționează în nume propriu, dar în contul acestui titular de drepturi de autor.

2)

Articolul 28 din Directiva 2006/112/CE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2010/88, trebuie interpretat în sensul că organismul de gestiune colectivă, care percepe în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor de opere muzicale, remunerațiile care le sunt datorate în schimbul autorizărilor de comunicare publică a operelor lor protejate, acționează în calitate de „persoană impozabilă” în sensul acestui articol și, prin urmare, se consideră că a primit această prestare de servicii de la acești titulari, înainte de a o furniza personal consumatorului final. Într-o asemenea situație, acest organism este obligat să emită facturi în nume propriu pentru consumatorul final, în care să figureze remunerațiile percepute de la acesta, cu taxa pe valoarea adăugată (TVA). Titularii de drepturi de autor sunt la rândul lor obligați să emită către organismul de gestiune colectivă facturi cu TVA pentru prestația furnizată în temeiul remunerațiilor primite.

Prechal

Silva de Lapuerta

Wahl

Biltgen

Rossi

Pronunțat astfel în ședință publică la Luxemburg, la 21 ianuarie 2021.

Grefier

A. Calot Escobar

Președinta Camerei a treia

A. Prechal

(*1) Limba de procedură: română.